

Kommentar till Språkförsvarets synpunkter på innehållet i "Det svenska språkets falska vänner" (2013-08-13)

1. Sammanfattning

Nätverket Språkförsvaret anser sig vara ett politiskt och språkligt obundet nätverk, som främst genom statusvård vill försvara svenskan mot engelskans expansion och förordar mångspråkighet och mellannordisk språkförståelse.

I praktiken saknar dock Språkförsvaret en genomtänkt försvarsstrategi mot engelskan, då det medger att engelska ord och uttryck redan etablerade i språket faktiskt är svenska, trots att de alltså rent principiellt är utomspråkliga.

Genom att motarbeta anpassade främmande direktlån och i första hand ersätta dem med så kallade ersättningslån kan Språkförsvaret dessutom sägas förespråka något som kan liknas vid språklig inavel. Detta blir i varje fall konsekvensen av ett språk, som inte är öppet för nya inomspråkliga ord och uttryck.

Språkförsvaret tycks inte heller tro på demokratin som idé, i varje inte när det gäller hur det svenska språket ska beskrivas. I det avseendet föredrar i varje fall styrelsemedlemmen Per-Åke Lindblom personligen en mer auktoritär språkpolitik framför en demokratisk.

Språkförsvaret vill nämligen att Svenska Akademien, i eget majestät, ska få fortsätta att ge ut vad som i praktiken är Sveriges officiella ordbok, nämligen dess ordlista över svenska språket. Detta bland annat på grund av att den språkliga tillförlitligheten i en sådan ordbok, det vill säga en som utgår från det svenska folkets uppfattning om vad som är svenska, befaras bli för låg och dessutom leda till ett mer begränsat handlingsutrymme för ordboksredaktionen.

Innehåll

1. Sammanfattning
2. Varför det sociala tvånget att uttrycka sig på SAOL:s standardsvenska i praktiken gör oss alla till falska vänner
3. Kan verkligen så kallade domänförluster uppstå vid användningen av "svenska" i svensk-språkiga sammanhang?
4. Är det inte Språkförsvarets kamp mot oanpassade engelska direktlån som riskerar att göra dem "löjliga"?

5. Varför ska det svenska språket skyddas från dess dödgrävare, men inte från sina falska vänner när de båda begreppen trots allt kan sägas vara synonyma?
6. Genom att motarbeta, men ändå använda sig av, anpassade direktlån blir Språkförsvaret i praktiken en anglofil kraft, som dessutom, i teorin, förordar något som kan liknas vid språklig inavel
7. Vad är det egentligen som är upp- och nervända världen: att påstå att engelska är "svenska" eller att framhålla att de som påstår detta är det verkliga hotet mot svenskan?
8. Kan en symbol utan makt vara ett hot mot demokratin om en annan sådan med makt inte är det och spelar det egentligen någon roll om slutmålet är ett slutfört uppdrag eller ett "mission completed"?

2. Varför det sociala tvånget att uttrycka sig på SAOL:s standardsvenska i praktiken gör oss alla till falska vänner

Per-Åke Lindblom, styrelseordförande i Språkförsvaret, publicerade den 27 augusti 2013 ett svar på min text "Det svenska språkets falska vänner" (2013-08-13, Detodemokratiskaspraket.se/artikel16.asp). Rubriken på Per-Åke Lindbloms text är "Svar till Johan Svensson" (2013-08-27, Sprakforsvaret.se/sf/?id=1239). Jag ska nu kort bemöta detta, trots att Per-Åke Lindblom i ett tidigare svar medgav att jag då hade rätt i sak, men att han inte gillade mina slutsatser. Så här skrev han nämligen inledningsvis i "Om förhållandet mellan statusvård och språkråd" (Språkförsvarets blogg, 2010-12-02, Sprakforsvaret.bloggaggratis.se/2010/12/02/4070060-om-forhallandet-mellan-statusvard-och-sprakvard/):

Johan Svensson har skrivit en artikel, "Det odemokratiska språket" [2010-11-15, Detodemokratiskaspraket.se/artikel5.asp], som behandlar språkvårdens betydelse. Den innehåller naturligtvis ståndpunkter som är helt korrekta, men jag anser att artikelns fokus är felaktigt.

Per-Åke Lindbloms motstånd mot mina slutsatser var då med andra ord lika meningsfullt, som om invändningar mot att två plus två är fyra, inte tre eller fem, om det först medges att ett plus ett faktiskt blir två.

Att Per-Åke Lindblom inte tycks ha förstått "Det svenska språkets falska vänner" (2013-08-13) framgår av det faktum att han ironiserar över en formulering i textens ingress. I denna skriver jag att "det svenska språket helt saknar äkta vänner", utan att lägga till "i princip" före, vilket Per-Åke Lindblom tolkar som att "läget verkligen är nattsvart" (vilket han så klart, som styrelsemedlem och företrädare för Språkförsvaret, inte alls anser). För "omdömet" gäller, som Per-Åke Lindblom påpekar, givetvis även mig själv. Det "sociala tvånget" gör nämligen att vi som enskilda språkanvändare endast i teorin kan vara så kallade äkta vänner

till svenskan ("Det svenska språkets falska vänner", 2013-08-13, avsnitt 8.4, s. 60-61, Detodemokratiskaspraket.se/artikel16.asp#8.4):

Det finns nämligen ett socialt tvång att uttrycka sig på skriftlig standardsvenska, sådan den uttrycks i främst SAOL. För den som inte behärskar detta riskerar att bli nedvärderad, trots att "en nedvärdering av någons språk innebär [...] en nedvärdering av individen och strider mot grundläggande mänskliga värden" ("Mål i mun – Förslag till handlingsprogram för svenska språket", SOU 2002:27, s. 417–418). [...] Särskilt många "njurböner" hittar man i varje fall inte i svenskan. Ordet får bara 212 träffar på svenska i Google och 4 vid en sökning på svensk tryckt press i Mediarkivet (2013-07-26). Detta innebär att andelen "kidneyböner", som samtidigt får 105 000 respektive 1 176 träffar vid motsvarande sökningar utgör mellan 99,7 och 99,8 procent av de båda bönerformerna. Några "kidneys" finns däremot inte i svenskan eller i svenska ordböcker som Svenska Akademiens ordlista över svenska språket eller Bonniers svenska ordbok.

Att det sociala tvånget att uttrycka sig på standardsvenska, sådan den kommer till uttryck i den senaste upplagan av Svenska Akademiens ordlista över svenska språket (SAOL, 13:e upplagan, 2006) även gör de enskilda styrelsemedlemmarna i Språkförsvaret till falska vänner är inte heller svårt att visa. För det är uppenbart att ingen av dem skulle fråga en bibliotekarie efter hyllan för "vetenskapsfiktion" eller "fiktiv vetenskap", när de söker böcker av författare som Douglas Adams ("Liftarens guide till galaxen", 1979) och Isaac Asimov ("Stiftelsen", 1951). Det kan nämligen antas att de alla, utan undantag, skulle fråga efter bibliotekshyllan för "sajens ficksjön" (för mer om det engelska ordet "science fiction", se Språkförsvarets syn på de oanpassade engelska ord och uttryck, som påstås vara etablerade i svenskan, i avsnitt 5 i det nedanstående).

Det är nog inte heller troligt att någon av Språkförsvarets styrelsemedlemmar i dag skulle gå in på ett kafé i Sverige och beställa en "amerikansk ostkaka" med en "smuttis" om det står "cheesecake" och "smoothie" på menyn, trots att det ännu bara är "cheesecake" som listas i den senaste upplagan av Svenska Akademiens ordlista över svenska språket (13:e upplagan, 2006). Om "smuttis" skriver Språkrådet att det är ett "svenskt ord för engelskans smoothie" ("Inskickade ord 2012", 2013-01-18, www.spraakradet.se/12737). Det sociala tvånget gör alltså att vi talar och skriver på engelska, även om språkvetenskapen och språkvården kallar orden och uttrycken för svenska eller oanpassade engelska direktlån.

Fast vem vet, kanske anser Per-Åke Lindblom att det fanns goda människor bland de ledande nazisterna i Tyskland under Andra världskriget och bland kommunisterna i Sovjetunionen, trots att de gjorde sig skyldiga till massmord på miljontals oskyldiga civila (se bland annat avsnitt 4.4 i "Det svenska språkets falska vänner", 2013-08-13, s. 15-16, Detodemokratiskaspraket.se/artikel16.asp#4.4)? Det blir i varje fall konsekvensen av hans resonemang kring "äkta vänner", det vill säga att teoretisk äkthet när det gäller svenskan är överordnad det faktiskt uttryckta språket.

Att de flesta av oss i teorin kan vara kapabla att begå brott innebär inte att vi därför också är brottslingar i praktiken. Enligt legalitetsprincipen ska det svenska rättsväsendet inte ens betrakta oss som brottsmisstänkta förrän vi faktiskt har begått en sådan handling, som vid tidpunkten för denna är straffbar enligt lag. Straff kan inte heller utdömas förrän vi bevisats vara skyldiga till det påstådda brottet i domstol. Inget brott utan lag och inget straff utan brott, men alltså inte heller något brott utan en straffbar handling.

Per-Åke Lindblom påstår även att "Det svenska språkets falska vänner" (2013-08-13) innehåller två grundläggande fel. Det första felet är enligt honom fokuseringen på "inlånning av oanpassade engelska lånord, som om inflödet av främmande ord skulle utgöra det främsta hotet mot ett språk". Det andra felet påstås vara min oförmåga att kunna "skilja på vän och fiende", då Per-Åke Lindblom menar att jag "behandlar alla som om det vore en enda reaktionär massa i synen på det svenska språket". Dessa båda påståenden är inte svåra att bemöta och motbevisa. Per-Åke Lindbloms argumentation är nämligen inte särskilt väl underbyggd. För det första bortser han från det grundläggande problemet med dagens svenska språkpolitik, nämligen varför "det svenska folket inte har tillfrågats om det verkligen vill att svenskan i dag ska vara ett språk, som kan definieras som alla de ord och uttryck som förekommer i svenskspråkiga sammanhang" ("Det svenska språkets falska vänner", 2013-08-13, avsnitt 8.6, s. 71, Detodemokratiskaspraket.se/artikel16.asp#8.6). Det finns med andra ord ingen anledning att se engelskan som ett hot mot svenskan, om alla engelska ord och uttryck redan anses vara inlånade i svenskan.

För det andra namnger Per-Åke Lindblom inte själv några äkta vänner till det svenska språket, än mindre ger några övertygande bevis för att sådana skulle existera. Per-Åke Lindblom tycks vidare uppfatta att jag klumpar samman de språkliga fienderna, det vill säga de falska vännerna, i en enda "reaktionär massa". Fiender behöver dock inte nödvändigtvis ha någonting gemensamt annat än just fiendskapen. Ta ett fotbollslag i någon europeisk förstaliga exempelvis. I kampen om ligaguldet är alla andra lag konkurrenter till varandra, utan att det sinsemellan finns någon uttalad eller ens dold samordning mot andra lag i serien. I jakten på ligaguldet finns nämligen inga vänner, bara fiender.

När det gäller det svenska språkets fiender vill sannolikt ingen förlora sina språkliga privilegier, sin språkliga makt eller sin status genom att öppet medge att den svenska språkpolitiken är ogenomtänkt, odemokratisk och att "Kejsaren av Svenska ordböcker", det vill säga Svenska Akademiens ordlista över svenska språket, är naken (för mer om detta, se läsanvisningarna i avsnitt 2 i "Det svenska språkets falska vänner", 2013-08-13, s. 5, Detodemokratiskaspraket.se/artikel16.asp#2).

Efter sin inledning behandlar Per-Åke Lindblom innehållet i "Det svenska språkets falska vänner" (2013-08-13) i fem punkter. Jag ska nu bemöta påståendena i dessa punkter så kortfattat som innehållet i dessa medger.

3. Kan verkligen så kallade domämförluster uppstå vid användningen av "svenska" i svenskspråkiga sammanhang?

I den första punkten i "Svar till Johan Svensson" (2013-08-27) skriver Per-Åke Lindblom: "Språk dör inte i första hand på grund av inlåning av [främmande] ord utan på grund av successiva domämförluster, d.v.s. förlust av hela användningsområden" (för mer om detta, se avsnitt 7 nedan). Han uppger också att just detta är orsaken till att "Språkförsvaret försvarar svenskan, särskilt gentemot engelskans expansion". Att "engelskan redan i dag är en delmängd i det svenska språket och därför också svenska" (se avsnitt 8.1 i "Det svenska språkets falska vänner", 2013-08-13, s. 57, Detodemokratiskaspraket.se/artikel16.asp#8.1) kommenterar han däremot inte alls. En hög koncentration av engelska direktlån förändrar alltså inte det faktum att den påstådda engelskan ändå är "svenska" enligt dagens språkpolitiska definition ("Det svenska språkets falska vänner", s. 5):

För all "svenska" går i dag att uttrycka på engelska genom att dekonstruera enskilda meningar bestående av en blandning av svenska och engelska ord eller uttryck och sedan sätta ihop dem till språkliga konstruktioner som både objektivt och subjektivt är engelska. Titeln på den Augustprisnominerade boken "Only väg is upp" (2012) av Emmy Abrahamsson kan till exempel användas för att kunna skriva "The only way is up". Allt som behöver göras är att skriva "The enda way är up" och sedan kombinera ihop de oanpassade engelska låorden till en mening som är både engelska och svenska på en och samma gång.

4. Är det inte Språkförsvarets kamp mot oanpassade engelska direktlån som riskerar att göra dem "löjliga"?

I den andra punkten frågar sig Per-Åke Lindblom hur Språkförsvaret ska "förhålla sig till inlåning av främmande ord, fr.a. engelska". Han menar att det, kort sagt, handlar om "att förhindra att onödiga engelska ord införlivas i ordböckerna!" Undantag bör dock enligt Per-Åke Lindblom och Språkförsvaret göras för "engelska ord som redan är etablerade i svenskan", det vill säga ord "som redan inlemmats i svenskan och som återfinns i alla ordböcker". Per-Åke Lindblom menar att en kamp mot sådana engelska ord skulle riskera att "göra oss [i Språkförsvaret] löjliga".

Han påstår därför exempelvis att vi får acceptera att det oanpassade engelska lånordet "smog" anges i ordböckerna istället för det anpassade engelska lånordet "smogg", trots att båda orden enligt Svenska Akademiens ordbok finns belagda i svenskan sedan 1953 respektive 1973 (SAOB, g3.spraakdata.gu.se/saob, spalt S7604 (1973)). Per-Åke Lindblom skriver att det endast är det förra som "slagit igenom, men språkbruket är inte heller alltid logiskt". Sedan ger han ett exempel där han jämför äpplen med päron. Per-Åke Lindblom medger visserligen först att huvudregeln i svenskan är dubbeltecknade konsonanter efter kort vokal,

men använder därefter existensen av ordet "man" samt ordparet "kan" och "kunna" för att motivera stavningen "smog" istället för "smogg".

I svenskan är nämligen enkeltecknad konsonant av ord som slutar på -n eller -m sedan länge accepterade som undantag från huvudregeln om dubbelteckning. Detta gäller däremot inte för ord som slutar på exempelvis -g eller -p, vilka alltså dubbeltecknas i enlighet med huvudregeln. Några exempel på det förstnämnda är de svenska orden "man", "sin", "som" och "skam". Det sistnämnda kan, sin tur, exemplifieras med orden "ligga" och "soppa". Enligt Svenska Akademiens ordbok är stavningen av de fyra första orden belagda redan i fornsvenskan (SAOB, g3.spraakdata.gu.se/ saob, spalt M164 (1942), S2523 (1967), S8746 (1982) och S3451 (1970)), det vill säga från tidsperioden omkring 1225–1375 ("Grunddragen af modersmålets historia", Karl Ljungstedt, 1898. S. 65; Runeberg.org/madermal/0069.html). Lika så kan enligt ovan nämnda ordbok de två sista ordens stavning också härledas till fornsvenskan genom ordet "liggia" och efterledet "-suppa" i sammansättningen "vinsuppa" (SAOB, g3.spraakdata.gu.se/ saob, spalt L653 (1940) och S8891 (1982)). Ordet "som" uppges dessutom enligt ordboken finnas belagd redan i runsvenskan, även om det då stavades "sum".

När det gäller ord som slutar på -m är dessutom enkeltecknad konsonant huvudregeln vid kort vokal ("Hur många m och n ska det vara?", Social Försäkring 8/2004; www.sprakvardarna.se/?q=content/hur-manga-m-och-n-ska-det-vara). Vi skriver därför inte "domm", "gyymm", "kamm", "romm" och "tomm" i svenskan, utan "dom", "gym", "kam", "rom" och "tom". Endast i tre fall är bokstaven -m dubbeltecknad vid kort vokal: damm, lamm och ramm. Engelska ord som "stop" och "log" har därför tidigare lånats in med de anpassade stavningarna "stopp" och "logg". Det går därför inte att motivera utifrån logiska argument varför engelskans "blog" och "shop" ska lånas in med stavningarna "blogg" respektive "shop". I varje fall inte utan att riskera att framstå som "löjlig" genom att, som Per-Åke Lindblom och Språkförsvaret, påstå att språkbruket inte alltid är logiskt.

Dessutom motsägs Per-Åke Lindbloms påstående i "Svar till Johan Svensson" (2013-08-27) om att vi bör skriva "smog" istället för "smogg" av Språkförsvaret bara lite mer än en månad senare ("Föreslå ett ersättningsord – vinn en bok!", Språkförsvarets blogg 2013-10-02, Språkförsvaret.bloggagratis.se/2013/10/02/10234332-foresla-ett-ersattningsord-vinn-en-bok/):

Om man inte hittar ett ersättningsord, eller konstruerar ett översättningslån, bör lånordet anpassas till svenskt uttal, stavning och böjningsmönster. Ord som blogg (från blog) och hackare (från hacker) är exempel på det senare fenomenet.

Per-Åke Lindblom menar vidare att det inte heller finns någon anledning att skriva "Utöja" istället för "Utøya". Särskilt starka argument för detta har han dock inte:

Dessvärre har de nordiska länderna inte kunnat enas om bokstäverna ä/æ och ö/ø. Om vi i Sverige återger den dansk-norska stavningen för dansk-norska namn, vänjer vi svenska läsare vid den. På samma sätt bör norska och danska skribenter försöka återge ä och ö när de skriver ut svenska

namn. På så sätt bidrar vi till att bevara den mellannordiska språkförståelsen. Försvenskningen av København, d.v.s. Köpenhamn, är ett etablerat undantag.

Att anpassad svensk stavning, som Köpenhamn, i dag ska ses som en historisk parentes innebär att även att det svenska språket kan göra det tycks märkligt nog Per-Åke Lindblom och Språkförsvaret inte inse.

Dessutom finns det ju inte heller någon principiell anledning att begränsa inlåningen av oanpassade främmande lånord till enbart geografiska egennamn. Denna uppfattning stöds i varje fall av Språkrådet, som i ett språkråd anser att stavningen "smørrebrød" är lika svensk som "smörrebröd" ("Smörrebröd eller smørrebrød?", www.språkradet.se/9991, 2011-03-11):

Båda stavningarna går bra, men i dag använder man oftast den försvenskade stavningen smörrebröd.

Det leder dock till en principiellt intressant följdfråga: Vilka främmande ord och uttryck ska vi i så fall anpassa till svensk stavning, svenskt uttal och svensk böjning? För enligt Språkrådet är ju detta faktiskt inte nödvändigt, då myndigheten anser att alla språkliga uttryck, även sådana på främmande språk, kan ses som "svenska".

När det sedan gäller Per-Åke Lindbloms hänvisning till den "mellannordiska språkförståelsen" går det ju att använda samma argument för att vi även ska använda oanpassade engelska lånord i svenskan. Inlåning av engelska ord borde givetvis också vara bra för den mellanfolkliga språkförståelsen.

Det bör här till sist nämnas att när det gäller Per-Åke Lindbloms inställning till onödiga engelska ord, det vill säga att man bör kämpa för att nya sådana införlivas i ordböckerna men att det vore löjligt att inte acceptera de som redan finns där i dag, tycks han bortse från en avgörande omständighet. Det går nämligen att ifrågasätta om de svenska ordböckerna är verkligen är "oberoende ordboksredaktörers produkter", vilket Olle Josephson, professor vid institutionen för nordiska språk vid Stockholms universitet, påstår i en språkspalt i Svenska Dagbladet ("Ett språk behöver flera ordböcker", SvD 2011-03-28). I "Plagiering har ersatt tolkning som norm vid inlåningen av nya ord i svenskan" (2012-04-22, Detodemokratiska-spraket.se/artikel10.asp) visar jag att det verkar finns en gemensam minsta nämnare och en samsyn bakom språkbeskrivningarna i dagens svenska ordböcker:

Vidare går det även att ifrågasätta om dagens svenska ordböcker verkligen är "oberoende" produkter. Sture Allén, professor i språkvetenskaplig databehandling vid Göteborgs universitet 1972-1993 och ledamot av Svenska Akademien sedan 1980, har varit "vetenskaplig ledare" för bland annat Norstedts svenska ordbok (2011), Prismas svenska ordbok (2003) och Svensk ordbok (Norstedts, 2003). Ledamöter från Svenska Akademien har därutöver deltagit i arbetet med SAOL (2009), SAOB (1898-) och Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien (2009). BSO tycks visserli-

gen sakna medarbetare från Svenska Akademien, men dess inflytande i ordboken är ändå inte obetydligt. Stavningen i BSO följer nämligen "i stort sett Svenska Akademiens ordlista (SAOL), 13:e upplagan (2006)" (BSO, s. 8).

Det är med andra ord troligtvis inte någon slump att "ordböcker som BSO, SAOL och SAOB saknar heltal som 'tjugotvå' och 'tjugotre'" ("Plagiering har ersatt tolkning som norm vid inlåningen av nya ord i svenskan", 2012-04-22, Detodemokratiskaspraket.se/artikel10.asp).

5. Varför ska det svenska språket skyddas från dess dödgrävare, men inte från sina falska vänner när de båda begreppen trots allt kan sägas vara synonyma?

I den tredje punkten skriver Per-Åke Lindblom inledningsvis att "Språkförsvaret är ett parti-politiskt obundet nätverk" och att "det är avgörande att kunna skilja mellan vän och fiende, mellan de som står på rätt sida och de som står på fel sida om barrikaderna". Han anser att det "svenska språkets dödgrävare återfinns bland dem som aktivt förespråkar användning av engelska, eller tillämpar den linjen i praktiken, i stället för svenska" och att det "i det sammanhanget är det viktigt att skilja ut dem som har stort inflytande från dem som har mindre, exempelvis privatpersoner". Att "de som har störst inflytande på svenska språkets utveckling är regering, riksdag och överhuvudtaget myndigheter, företag och mediebranschen" betyder däremot "inte att Språkförsvaret skulle avstå från att kritisera journalister eller skribenter, som sprider myter om engelskan eller stoltserar med onödig engelska".

Per-Åke Lindblom medger alltså att det inte är enskilda privatpersoner som är de verkliga språkfienderna, även om de på grund av det sociala tvånget faktiskt kommer att använda sig av engelska i praktiken. Därmed medger han även, om än endast indirekt och antagligen utan att vara medveten om det, att inte heller jag kan förväntas vara en äkta språkvän (vilket han ju antyder i sin inledning). En enskild språkanvändare har, till skillnad från exempelvis regeringen, riksdagen och Språkrådet, inget inflytande över språkutvecklingen överhuvudtaget. Både jag och Per-Åke Lindblom är eniga om vilka som är de verkliga språkfienderna, även om vi benämner dem olika. Jag kallar dem för "det svenska språkets falska vänner" och han för det "svenska språkets dödgrävare". Uttrycken är dock i det närmaste synonyma.

Det är dock inte svårt att hitta exempel där Språkförsvaret ändå går till angrepp mot personer med litet, obetydligt eller inget inflytande över det svenska standardspråket på dess egen hemsida. I ett blogginlägg uppmärksammas till exempel rubriken i reklam-mejl ("10 Gratis Spins, No Deposit alls!", Språkförsvarets blogg 2013-09-22, Sprakforsvaret.bloggaggratis.se/2013/09/22/10208565-10-gratis-spins-no-deposit-alls/) och i ett annat att "Sveriges Ornitologiska Förening" har bytt namn till "Birdlife Sverige" ("Talar fåglarna engelska?", Språkförsvarets blogg 2013-08-02, Sprakforsvaret.bloggaggratis.se/2013/08/02/10068352-talar-faglarna-engelska/).

Språket i rubriken på vad som får antas vara ett skräpmejl eller i namnet på en "ideell sammanslutning" ("SOF:s stadgar", 2011-04-09, § 1, Sofnet.org/sveriges-ornitologiska-forening/om-sof/sofs-stadgar/) med 16 259 medlemmar enligt föreningens verksamhetsberättelse för 2012 borde ju rimligen helt sakna relevans för hur det samtida allmänspråket, det vill säga den skriftliga standardsvenskan, ska beskrivas. Då Språkförsvaret dessutom anser att uttryck som "Businessregion Sverige" (med svenskt uttal av efterledet "-region"), "Team Sverige" (som synonym till "Sveriges landslag") och "Made in Sverige" är exempel på svenska uttryck, så blir dess inställning till ett uttryck som "Birdlife Sverige" svår att förstå. Orden "business" och "team" finns båda upptagna i Svenska Akademiens ordlista över svenska språket (13:e upplagan, 2006) och uttrycket "made in" är inlånat som ett oanpassat engelskt direktlån i svenskan enligt "Främmande ord . Ordbok över lånnord i svenskan" (4:e reviderade upplagan, 1998, s. 308).

Sedan påstår Språkförsvaret i rubriken till ett annat blogginlägg, där en krönika om "elitseriens förvandling till Swedish Hockey League" i Svenska Dagbladet kommenteras, att "Namnet är inte allt" (2013-09-29, Sprakforsvaret.bloggagratis.se/2013/09/29/10226313-namnet-ar-inte-allt/). Enligt Språkförsvaret menar Petter Nilsson i sin krönika att argumenten för namnbytet är grumliga och att han som stöd för denna uppfattning anför följande argument ("Sat-sa på talangerna – inte namnet", SvD 2013-09-27):

"Elitserien, grundad 1975, var ett av idrotts-Sveriges starkaste varumärken. Men direktörerna stressade av konkurrensen från den ryska ligan KHL och oklarheterna kring en Europaliga, tyckte att det behövdes en quick fix och fastnade för ett engelskt namn.

***Vad de förbiser** är att en produkt - oavsett om det är en brödsort eller en ishockeyserie - inte är starkare än dess innehåll. Ett namnbyte gör inte att det kommer mer publik på matcherna. Det lär inte heller få talangerna att stanna längre i Sverige, eller få företagen att öppna plånboken mer."*

Vad Språkförsvaret däremot inte nämner är att "Swedish Hockey League" faktiskt inte är det svenska namnet på den nya ligan ("Elitserien byter namn till SHL", SvD 2013-06-17):

Nationellt blir det [SHL] förkortningen för Svenska hockeyligan och internationellt står det för Swedish Hockey League.

Så frågan är varför Språkförsvaret i princip anser att "namnet är allt" när gäller namn som "Birdlife Sverige" och "Stockholm Business Region" samt en rubrik som "10 Gratis Spins, No Deposit alls! "? För denna princip får uppenbarligen inte tillämpas av andra enligt Språkförsvaret, som ändå genom sitt blogginlägg tycks mena att "namnet inte är allt".

Visserligen kan ett uttryck som "fit for fight" ses som ett oböjligt, fast direktlån ("Här är 90-plussarna alltid fit for fight", DN 2013-09-21), men genom uttryck som "från fet till fit" kan ordet "fit" böjas på samma sätt som andra oanpassade engelska direktlån i svenskan, det vill säga med dubbeltecknad konsonant. Till exempel: "shop", "shoppen" och "shoppa", "hit", "hitten", och "hittar" samt "kit" och "kittet" (SAOL, 13:e upplagan, 2006).

Ordet "krympta" kan alltså bytas ut mot "fitta" i följande tidningstext ("Här är komikerna som tappat vikt – kolla listan", Exp 2013-09-09):

De har gjort sig kända som stora komiker – men har nu gått från fet till fit. Jonah Hill, Seth Rogen och Seth MacFarlane – här är de krympta komikerna.

Just "fitta" är för övrigt något som författaren och journalisten Mons Kallentoft verkar önska att han hade provsmakat under ett besök i Thailand ("Food junkie", Mons Kallentoft, 2013, s. 23):

Kanske borde jag ätit fitta i Bangkok? Gjorde jag det?

Språkförsvarets till synes meningslösa kamp mot engelskan kan därför liknas vid Don Quijotes lika vilda som tragiska fäktande mot de inbillade jättarna, de som i själva verket var värdkvarnar, i Miguel de Cervantes Saavedras tvådelade spanska klassiska romansatir från 1605 och 1615, "Den snillrike riddaren Don Quijote av La Mancha".

Per-Åke Lindblom konstaterar sedan, helt riktigt, att jag anser att Svenska Akademien, Språkrådet och Språkförsvaret alla är så kallade falska vänner till det svenska språket.

Därefter påstår han att jag i min kritik mot Svenska Akademien tar "upp helt ovidkommande frågor, som inte har någon betydelse för synen på Svenska Akademiens språkliga kvalifikationer". Per-Åke Lindblom anser nämligen att "det är egalt vilken debattstil som enskilda akademiledamöter använder i privat korrespondens, vilka som tilldelas nobelpriset i litteratur och vilka som inbjuds till nobelfestligheterna". Att det i Svenska Akademien finns personer som eventuellt gör sig skyldiga till olaga hot gentemot enskilda författare, vänskapskorruption för egen ekonomisk vinning, delar ut nobelpriset i litteratur i strid mot Alfred Nobels sista vilja och att Nobelstiftelsen bjuder in ambassadörer från diktaturer, men inte en demokratiskt vald svensk partiledare är alltså inget som Per-Åke Lindblom och Språkförsvaret anser vara värt att ta någon notis om (se avsnitt 4.1–4.4 i "Det svenska språkets falska vänner", 2013-08-13; s. 11-18, Detodemokratiskaspraket.se/artikel16.asp#4.1).

Att det dagarna före det tyska riksdagsvalet den 22 september 2013 avslöjades att den tyske finansministerkandidaten och en av De grönas ledande politiker, Jürgen Trittin, tidigare har varit för en legalisering av sex med barn skulle alltså, enligt Per-Åke Lindbloms sätt att resonera, inte behöva medföra krav på att denne lämnar politiken. För att Jürgen Trittin 1981, som ansvarig utgivare av ett kommunalpolitiskt program där ett av kraven var en avkriminalisering av sex mellan vuxna och barn, i de fall det skedde utan tvång, alltså har förespråkat pedofili borde ju nämligen vara "helt ovidkommande" och också sakna "betydelse för synen" på hans "kvalifikationer", som en eventuell finansminister i en framtida tysk regering ("Syn på barnsex kan bli Trittins fall", DN 2013-09-18).

Per-Åke Lindbloms resonemang förklarar inte heller varför Omar Mustafa (S) tvingades avgå från Socialdemokraternas partiledning bara sex dagar efter det att han hade valts in i den samma. Att Omar Mustafa, som ordförande i Islamiska förbundet, tidigare har bjudit in talare med öppet antisemitiska åsikter och varit företrädare för ett förbund med kopplingar till det Muslimska brödrskapet och haft införandet av sharialagar på dagordningen ("Därför tvingades Mustafa avgå", ETC 2013-06-14, Etc.se/reportage/sanningen-om-varfor-mustafa-tvingades-avgå) borde ju, enligt Per-Åke Lindblom, inte ha påverkat hans möjligheter att utföra sina politiska åtaganden på ett fullgott sätt. Vilka handlingar Omar Mustafas privata tro resulterar i borde väl i så fall helt sakna betydelse för hans politiska uppdrag?

Att riksdagsledamoten Carina Hägg (S) anser att Islamiska förbundet är en extremistisk organisation "som inte står upp för de grundläggande mänskliga rättigheterna", att "en nynazist idag har mer gemensamt med en extrem islamistisk fundamentalist" ("Flatheten har skyddat extremisterna", Newsmill 2013-05-27, Newsmill.se/artikel/2013/05/27/flatheten-har-skyddat-extremisterna) och att det inte är "förenligt att stå för Islamistiska förbundets värderingar och samtidigt finnas på ledande positioner" i Socialdemokraterna ("Därför tvingades Mustafa avgå", ETC 2013-06-14, Etc.se/reportage/sanningen-om-varfor-mustafa-tvingades-avgå) är alltså argument som inte Per-Åke Lindblom anser vara relevanta.

Sedan hade jag nog förväntat mig att Per-Åke Lindblom hade kunnat bemöda sig om att besvara någon av de, för Svenska Akademiens språkliga kompetens, rimligen vidkommande frågorna i "Det svenska språkets falska vänner" (2013-08-13). Han kunde till exempel ha förklarat varför Svenska Akademiens i sin ordlista över svenska språket inte anger "maila" som en alternativform till "mejla". På sidan 30 i avsnitt 5.10 skriver jag (Detodemokratiskaspraket.se/artikel16.asp#5.10):

Ann Cederberg måste dock noga tänka igenom Språkrådets argument för att vi, i den samtida standardsvenskan, exempelvis ska skriva "mejla" och inte "maila". Orden "mejla" och "maila" får nämligen 13,2 miljoner respektive 15,3 miljoner träffar vid sökningar på svenska den 21 juli 2013 i sökmotorn Google, en källa som innehåller "en hel del privat text som inte nått nätet via någon oberoende textgranskare" (SAOL, 13:e upplagan, 2006, s. XI). Språkrådet anger nämligen för närvarande att den svenska språkvårdens "huvudsakliga uppgift är att beskriva språkbruket, hur språket används av människorna", att "språkbruket styr SAOL – inte tvärtom" och att det bara är "språkbrukarna själva som kan godkänna ord – genom att använda dem" ("Du bestämmer över språket!", 2008-02-09, www.språkradet.se/2033).

Vidare hävdar Per-Åke Lindblom att "Språkförsvaret tar bara ställning i sak". Trots detta uppger han själv att Språkförsvaret ser "Svenska Akademien och Språkrådet som allierade, inte som motståndare" och att Språkförsvaret "aldrig bedrivit någon öppen polemik mot någon av dem, utan endast indirekt i sak" ("Reaktioner från tre medlemmar i kärngruppen", mejl från Per-Åke Lindblom, 2010-09-01). Per-Åke Lindblom menar i tredje punkten i "Svar till Johan Svensson" (2013-08-27) att "det viktiga med Svenska Akademien är deras inställning till språklagen och till hotet mot svenskan från engelskan". Att det faktiskt gör Svenska Akademien, som i praktiken kan sägas förespråka en aktiv

användning av onödig engelska genom sin ordlista över svenska språket, till en av det "svenska språkets dödgrävare" verkar han dock inte vilja eller kunna förstå.

När det gäller valet mellan demokrati och diktatur tycks Per-Åke Lindblom häpnadsväckande nog förorda det senare, i varje fall när det handlar om språkpolitik och det svenska språkets beskrivningsgrund. Så här skriver han nämligen i punkt tre av "Svar till Johan Svensson" (2013-08-27) med anledning av att jag i "Det svenska språkets falska vänner" (2013-08-13) har konstaterat att Svenska Akademien är en odemokratisk institution:

Visst, det är en organisation, som är fristående och som själv utser nya ledamöter. [...] Fördelen med denna konstruktion [så står det faktiskt!] är att Svenska Akademien står fri gentemot statsmakten och har större handlingsutrymme än till exempel Språkrådet, som ingår i en statlig myndighet. Det är inte alls säkert att det vore en fördel för svenskt språkbruk om Svenska Akademien vore underordnad statsmakten. [...] Personligen föredrar jag ordböcker, som [enväldigt] sammanställts av språkvetare, framför ordböcker som utformas enligt någon slags majoritetsprincip [beslutad av svenska folket genom riksdagen].

En officiell språkbeskrivning baserad på samma principer som "Folkets lexikon [Folketslexikon.csc.kth.se/folkets/] på nätet, ett engelsk-svenskt lexikon vars innehåll besökarna kan påverka" har jag aldrig förespråkat. Däremot skriver jag i avsnitt 3.1 i "Det svenska språkets falska vänner" (2013-08-13, Detodemokratiskaspraket.se/artikel16.asp#3.1) att jag i en tidigare artikel tillsammans med Joakim Pihlstrand-Trulp har "föreslagit en folkomröstning om vilket eller vilka språk som ska vara officiella språk i Sverige" (Detodemokratiskaspraket.se/artikel16.asp#3.1, s. 7) och där "beskrivningsrätten av vad som ska anses vara svenska [ges] till en språkvårdande myndighet med uppdrag att värna det svenska språket", då detta "är nödvändigt för att säkerställa att språket får en demokratisk beskrivningsgrund" ("Låt folket få rösta om svenska språket", 2011-04-03, Detodemokratiskaspraket.se/artikel6.asp).

Per-Åke Lindblom anför vidare:

Det är naturligtvis trams att påstå att Svenska Akademien "har oinskränkt makt över det svenska språket". SAOB och SAOL är Sveriges mest ansedda ordböcker, men inga biblar. Det är människor som tar ställning till vilka ord som skall införas i SAOL och vilka som skall tas bort.

Varför han förnekar att Svenska Akademien har en oinskränkt makt över språket är en gåta, då detta varken förnekas av regeringen eller Språkrådet. I avsnitt 3.2 i "Det svenska språkets falska vänner" (2013-08-13) skriver jag om den förstnämndas uppfattning i denna fråga (Detodemokratiskaspraket.se/artikel16.asp#3.2, s. 7-8):

I dag har Svenska Akademiens ordlista över svenska språket i praktiken fått uppgiften att beskriva den officiella samtida svenskan, trots att det saknas uttryckligt stöd i någon lag för en sådan reglering ("Mål i mun", s. 54 och s. 466). Varför regeringen ändå anser att vi alltid ska följa stavningen och ordböjningen i den senaste upplagan av SAOL, för närvarande upplaga 13 från 2006, är märkligt. För trots att ordlistan "används som norm för svensk stavning och ordböjning" i den offentliga verksamheten ("Myndigheternas skrivregler", 7:e utökade upplagan, 2009, DS 2009:38, s. 96, Regeringen.se/content/1/c6/13/15/83/7be35768.pdf; se även s. 9 och s. 11) finns det inget

demokratiskt inflytande över det språk som beskrivs i SAOL. Ordurvalet bestäms helt och hållet av SAOL-redaktionen och Svenska Akademiens språkkommitté.

Om Språkrådets syn på Svenska Akademiens inflytande över det svenska språket skriver jag i avsnitt 5.3 i min ovan nämnda artikel ("Det svenska språkets falska vänner", 2013-08-13, Detodemokratiska spraket.se/artikel16.asp#5.3, s. 23):

Som enskilda språkanvändare i den språkliga diktaturen Sverige har vi dock inte något som helst inflytande över ordboksorden. För det är Svenska Akademien som i ensamt majestät dikterar innehållet i det som av många, även Språkrådet, anses vara det officiella svenska språket: "Svenska Akademiens ordlista ges ut ungefär vart tionde år, och används som rättesnöre för hur orden i svenskan stavas och böjs" ("Svensk språkvårds organisation", se under rubriken "Svenska Akademien", www.språkradet.se/2010, sidan uppdaterad 2007-03-17).

Trots att Språkrådet i "Svensk språkvårds organisation" (www.språkradet.se/2010, 2007-03-17) helt riktigt anger att Svenska Akademien "är en helt fristående organisation som regering och riksdag inte har något inflytande över" påstår ändå Språkrådet fem år senare att Svenska Akademien är "en privat organisation som framför allt har det officiella uppdraget att ge ut Svenska Akademiens ordlista och Svenska Akademiens ordbok" ("Länkar till språkvårdsorgan", se under rubriken "Svenska Akademien", www.språkradet.se/2011, 2012-12-14). Något officiellt uppdrag att ge ut SAOL finns dock inte. För även om ordlistan sedan länge har kommit att uppfattas som det officiella rättesnöret finns det inget lagstöd för denna uppfattning ("Mål i mun – Förslag till handlingsprogram för svenska språket", SOU 2002:27, s. 54 och s. 466, Regeringen.se/sb/d/108/a/1443). Det är helt enkelt en beklaglig, om än vanlig, missuppfattning.

Det är vidare oklart vad Per-Åke Lindblom menar när han skriver att "det är ytterst svårt att reglera språkbruket, särskilt talspråket, i ett språksamfund" och att "reglering sker indirekt genom myndigheternas språkbruk, språket i massmedierna och undervisningsspråket i utbildningen". Även detta bruk bygger nämligen för närvarande på språket i Svenska Akademiens ordlista över svenska språket, precis som all annan formell text i Sverige. Per-Åke Lindblom menar dock att SAOL inte uteslutande kan vara normerande:

Den måste också spegla språkbruket utan att för den skull ta in ord som är dagssländor. Om SAOL och andra ordböcker inte speglar verkligheten, minskar också deras användbarhet. Frågan om vilka ord som ska tas in är en fråga om rätt och fel, eftersom det alltid går att diskutera avgränsningen.

Så varför skulle vi då inte "diskutera avgränsningen" när nu denna är helt avgörande för vad som svenska? Varför låter vi Svenska Akademien godtyckligt beskriva det svenska språket istället för att basera den på majoritetens uppfattning? Varför välja språkligt envälde istället för språkdemokrati? Detta är frågor som Per-Åke Linblom inte besvarar, men som jag tar upp till diskussion i avsnitt 3.2 i "Det svenska språkets falska vänner" (2013-08-13, Detodemokratiskaspraket.se/artikel16.asp#3.2, s. 7-8):

Varför Sverige inte har en officiell svensk ordbok utgiven av det allmänna kan tyckas märkligt. Vi har trots allt en statlig historiebegränsningsmyndighet, Forum för levande historia, och en stat som

bedriver radio- och televisionsverksamhet i allmänhetens tjänst, Sveriges Television och Sveriges Radio. För det vore onekligen mer logiskt om svensk ortografi eller rättstavning istället byggde på den definition som slogs fast av Rättstavningssällskapet: "Svenska rättskrivningsläran har att anjiva reglerna för betecknandet i skrift av svenska riksspråkets uttal, varmed här förstås det, som vid vårdad uppläsning i högre stil användes av den bildade allmänheten i Sverige" ("Nystavaren. Tidskrift för rättskrivningsfrågor", 1886, 1:a häftet, s. 3).

[...]

För att kunna mötas i ett demokratiskt och gemensamt språk behövs en gemensam normkälla baserad på en gemensam uppfattning om vad som är svenska. I dag har Svenska Akademiens ordlista över svenska språket i praktiken fått uppgiften att beskriva den officiella samtida svenskan, trots att det saknas uttryckligt stöd i någon lag för en sådan reglering ("Mål i mun", s. 54 och s. 466). [...] För trots att ordlistan "används som norm för svensk stavning och ordböjning" i den offentliga verksamheten ("Myndigheternas skrivregler", 7:e utökade upplagan, 2009, DS 2009:38, s. 96 [...] finns det inget demokratiskt inflytande över det språk som beskrivs i SAOL. Ordurvalet bestäms helt och hållet av SAOL-redaktionen och Svenska Akademiens språkkommitté.

Per-Åke Lindblom menar dessutom att jag skulle vara "oförmögen med att se huvudsidan med Språkrådets verksamhet, d.v.s. att myndigheten faktiskt försvarar svenska språket" och att Språkrådet "sedan länge [har] verkat för en reglering av svenska språkets ställning". Han skriver även att man måste "komma ihåg att Språkrådet ingår i en myndighet och det ligger inte i myndigheters natur att kunna mobilisera gemene man eller gå i clinch med de anglofila krafterna". På vilket sätt Per-Åke Lindblom anser att Språkrådet "försvarar" svenskan får vi aldrig veta. I avsnitt 5.10 i "Det svenska språkets falska vänner" (2013-08-13, Detodemokratiskaspraket.se/artikel16.asp#5.10, s. 31) kommenterar jag Språkrådets så kallade försvar av det svenska språket så här:

Vidare måste Ann Cederberg, som chef för Språkrådet, också fundera på om det tyder på någon större språklig smarthet att hävda att oanpassade engelska ord som "outsmart", "smartboard" och "smartness" är inlånade i svenskan och därför också just "svenska" ("Smart, smartness och utsmarta", 2013-05-31, www.spraakradet.se/1653). Fast kanske är det så att Ann Cederberg på ett omedvetet plan egentligen inte anser att engelska ord kan existera i en svensk kontext? Hon tycks nämligen, motsägelsefullt nog, samtidigt mena att "smartphone" är ett exempel på just sådan engelska.

Sedan går det att konstatera att Per-Åke Lindblom själv är en så kallad anglofil kraft när han använder det oanpassade engelska direktlånet "clinch" istället för ett svenskt ersättningslån, begreppslån eller anpassat direktlån. För genom att exempelvis inte byta ut det bildliga uttrycket "gå i clinch med" mot "ta strid med" eller ersätta "clinch" med "klinsch" blir han också en av de personer, som Språkförsvaret tycks vilja "mobilisera gemene man" mot.

Stavningen "klinsch" är för övrigt analog med "krasch", vilket är ett ord som enligt Svenska Akademiens ordbok finns belagt i svenskan sedan 1882 (SAOB, spalt K2664 (1937), 1937, g3.spraakdata.gu.se/saob/) och kan sägas vara en sammanslagning av engelskans "crash" och tyskans "krach" (dessa stavningar anges samtidigt finnas belagda i svenskan sedan 1849 respektive 1886).

6. Genom att motarbeta, men ändå använda sig av, anpassade direktlån blir Språkförsvaret i praktiken en anglofil kraft, som dessutom, i teorin, förordar något som kan liknas vid språklig inavel

I den fjärde punkten påstår Per-Åke Lindblom att det är "dravel" att Språkförsvaret skulle kunna ses som en lobbyorganisation till Svenska Akademien och de engelska orden och uttrycken i dess ordlista över svenska språket. Han frågar sig därför om det generösa bidraget till utgivningen av "Såld på engelska? Om språkval i reklam och marknadsföring" (2013) från Konung Gustaf VI Adolfs fond för svensk kultur i så fall skulle innebära att "Språkförsvaret nu också är en rojalistisk organisation?"

Per-Åke Lindblom tror att "skälet till att Svenska Akademien gett bidrag till Språkförsvarets båda antologier är förmodligen att Svenska Akademiens språkkommitté funnit båda projekten lovvärda och i linje med Akademiens verksamhet". Att han däremot inte alls nämner det faktum att Svenska Akademien faktiskt finansierade hela produktionskostnaden för "Svenska – ett språk att äga, älska och ärva" (2011) är dock tyvärr kännetecknande för hans argumentationsteknik, det vill säga att förtiga det som är relevant istället för att bemöta detsamma. För det troliga är väl att Svenska Akademien ser bidragen som ett sätt att köpa Språkförsvarets lojalitet avseende språkbeskrivningen i Svenska Akademiens ordlista över svenska språket?

Förhållande dem emellan har för övrigt Per-Åke Lindblom tidigare beskrivit på följande sätt: "Vi ser Svenska Akademien och Språkrådet som allierade, inte motståndare" ("Reaktioner från tre medlemmar i kärngruppen", mejl från Per-Åke Lindblom, 2010-09-01). Han uppgav då samtidigt även att Språkförsvaret därför hittills "aldrig bedrivit någon öppen polemik mot någon av dem, utan endast indirekt i sak". Detta förklarar, i sin tur, varför Per-Åke Lindblom då bad mig att "undvika skarp polemik mot SA [Svenska Akademien]" och hellre föra "resonemang i sak".

I punkt fem i "Svar till Johan Svensson" (2013-08-27) hävdar Per-Åke Lindblom därefter intressant nog att:

Språkförsvaret inte är tvingat att acceptera vare sig specifika ordboksprinciper eller den konkreta tillämpningen av dessa i en given ordbok, exempelvis SAOL. Det är fullt möjligt för Språkförsvaret, eller dess medlemmar, att ha en självständig uppfattning om enskilda ords plats i vilken som helst ordbok.

Detta innebär att Per-Åke Lindblom faktiskt, om än indirekt och antagligen omedvetet, medger att det finns ord i de svenska ordböckerna, som faktiskt inte är "svenska". Fast vilka dessa är får vi aldrig veta. Visserligen listar Språkförsvaret de engelska orden "feedback" och "live" som exempel på onödiga engelska lånord under rubriken "Säg hellre – föreslå ett ersättningsord" (2013-06-22, Språkförsvaret.se/sf/index.php?id=16), men anser ändå att de båda orden från upplaga 13 av Svenska Akademiens ordlista över svenska språket (2006) är

”svenska” ord. Att Språkförsvaret inte väljer att inleda rubriken med ”Säg inte” istället för ”Säg hellre” innebär ju faktiskt att föreningen ändå medger att ”feedback” och ”live” är svenska ord och dessutom synonyma med de egna förslagen ”återkoppling, respons” respektive ”direkt, direktsänd”.

Vidare motsägs faktiskt Per-Åke Lindbloms påstående i ”Svar till Johan Svensson” (2013-08-27), att Språkförsvaret inte är bundet av innehållet i ordböcker som Svenska Akademiens ordlista över svenska språket och Bonniers svenska ordbok, i ett medlemsbrev som han själv har undertecknat den 15 september 2013 (”Kampanj för ersättningsord”, medlemsbrev från Språkförsvaret, 2013-09-16):

*Fokus riktas mot ersättningsord till anglicismer, som **ännu inte** har etablerats i svenska språket, exempelvis genom att ha förtecknats i de mest ansedda ordböckerna i Sverige. Det kommer självfallet att finnas gränfall. I vissa fall kan det innebära att ersättningsordet fungerar som en synonym.*

I den fjärde punkten i ”Svar till Johan Svensson” (2013-08-27) skriver Per-Åke Lindblom vidare att:

Johan kritiserar Språkförsvaret för att vi inte skulle göra någon skillnad mellan ”oanpassade eller anpassade lånord”, samtidigt som han själv inte tycks göra någon skillnad mellan ersättningsord och anpassade lånord.

Per-Åke Lindbloms uppfattning är nämligen att man bör ”undvika direktlån (*accountability*) och i stället använda ersättningsord (*dator* i stället för *computer*)” och endast ”i nödfall anpassa direktlånet till svensk stavning och uttal (*tuff* från engelskans *tough*) och i yttersta nödfall ta in det rakt av (*business*)”. Vad som är ”i nödfall” eller ”yttersta nödfall” förklarar han dock inte. Det är med andra oklart varför han anser att ordboksord som ”business” och ”feedback” är svenska, men inte andra oanpassade engelska lånord.

Det går vidare att fråga sig varför Per-Åke Lindblom och Språkförsvaret inte gör någon skillnad mellan de anpassade och oanpassade lånorden, då de utgör skillnaden mellan vad som är svenska ord respektive ord på främmande språk. För att istället, vilket ju Per-Åke Lindblom och Språkförsvaret faktiskt gör, välja att fokusera på att göra skillnad mellan anpassade direktlån och ersättningslån tyder på okunskap och oförmåga att förstå grundläggande språkliga principer. Både de anpassade direktlånen och ersättningslånen är nämligen inomspråkliga och tillför det svenska språket nya uttrycksmöjligheter.

Språkförsvaret ogillar exempelvis ordet ”fejka” och vill att vi istället ska använda oss av ordet ”låtsas” (”Säg hellre – föreslå ett ersättningsord!”, 2013-06-22, Språkförsvaret.se/sf/index.php?id=16), trots att orden är svenska synonymer och trots att det förstnämnda ordet är analogt med de anpassade engelska direktlånen ”strejk” och ”strejka”, vilka enligt Svenska

Akademiens ordbok finns belagda i svenskan sedan 1868 respektive 1871 (SAOB, spalt 12601 (1991) och 12605 (1991), g3.spraakdata.gu.se/saob/).

Per-Åke Lindbloms bristande förståelse för den principiella skillnaden mellan de olika lånorden kan exemplifieras med ett ord som han själv använder sig av i det första stycket i punkt fyra, nämligen "rojalistisk":

Betyder det senare bidraget [från Konung Gustaf VI Adolfs fond] att Språkförsvaret nu också är en rojalistisk organisation?

För ordet "rojalistisk" är ett anpassat direktlån, det vill säga den kategori av lånord som Per-Åke Lindblom och Språkförsvaret alltså aktivt motarbetar och i första hand vill byta ut mot olika ersättningslån. Enligt Svenska Akademiens ordbok finns stavningen av det anpassade direktlånet "rojalistisk", vilket är inlånat från tyskans "royalistisch" och engelskans "royalistic" (SAOB, spalt R2372 (1959), g3.spraakdata.gu.se/saob/). Det bör även nämnas att de anpassade respektive oanpassade direktlånen "rojal" och "royal" (i sammansättningen "royalskepp") enligt samma ordbok finns belagda i svenskan sedan 1628 respektive 1617.

Vad skulle då ett svenskt ersättningsord för "rojalistisk" kunna vara enligt Per-Åke Lindbloms och Språkförsvarets ovan angivna synsätt? Ord som "monarkistisk" och "regentanhängare" skulle båda antagligen vara av för sent datum. Orden "monark", "regent" och "anhängare" är nämligen enligt Svenska Akademiens ordbok inte belagda förrän i fornsvenskan (sannolikt omkring 1225–1375). Den latinska formen "monarcha" återfinns i bibeltext först år 1541 och belägg för "regente" och "anhengjäre" finns inte förrän i den yngre fornsvenskan (1375–1527).

Ett substantiv som däremot bör kunna vara tillräckligt svenskt för Per-Åke Lindblom och Språkförsvaret är "konung" eller möjligen "kung". Visserligen uppger Svenska Akademiens ordbok att orden "konung(er), koning, konuger, kong(er), kunung(er), kung(er)" inte finns belagda i svenskan förrän i fornsvenskan (1225–1375), men de uppges samtidigt härstamma från det urnordiska (150–800) ordet "kwenungaR", vilket, i sin tur, är en avledning av det urnordiska ordet för kvinna: "kwenō".

Om orden "kung" och "kwenungaR" skriver Tomas Blom i tidningen Populär Historia så här ("Familjen Bernadotte – Revolutionens barn", 2008-02-06, Populärhistoria.se/artiklar/familjen-bernadotte-revolutionens-barn/):

Uppenbarligen är själva begreppet »kunglig» omvärvat av ett element av mystik och trosföreställningar. Själva ordet kung lär vara avlett av fornnordiskans kwenungaR, som betyder »kvinnans man». Den kvinna som avses kan vara lika med forntida fruktbarhetsgudinnor. Alltså: kungen är den man som står gudomen närmast, och genom denna position garanterar välstånd och framgång för sitt folk.

Sammanfattningsvis betyder detta att Per-Åke Lindbloms anpassade direktlån "rojalistisk" i dag kan ersättas med ord som "kungistisk" eller möjligen, om Språkförsvaret i brist på äldre uttrycksmöjligheter, kan tänka sig att medge ett undantag för "kungaahängare". Frågan är dock om användningen av "anhängare" i så fall sker "i nödfall" eller "i yttersta nödfall"? För användningen av "direktlån (*accountability*)" ska ju enligt Per-Åke Lindblom och Språkförsvaret undvikas om inte någon de nu nämnda situationerna föreligger.

Att inte ta in anpassade direktlån i svenskan leder oundvikligen till något som kan liknas vid språklig inavel. För då skulle Svenska Akademiens ordbok i dag inte innehålla ord som bank, film, kabel, klubb, industri, paj och spurt. Vilka ord som bäst ersätter amerikanskans "pie", franskans "cable" och "banque" respektive engelskans "club", "film", "industry" och "spurt" är inte heller helt enkelt att avgöra. Kanske "snabbspringa" och "flerbildstagning (för visning av rörliga bilder)" istället för "spurta" och "filma", men vilka ersättningsord som egentligen skulle passa bättre för "mejl" och "pilot" är inte helt lätt att avgöra. Dessutom är det svårt att se problemet med ord som är anpassade till svenskans huvudregler om stavning, böjning och uttal, då de ju faktiskt är vad de flesta av oss uppfattar som svenska!

Vidare går det fundera på om det räcker med att använda ord från runsvenskan (800-1225), som alltså är "den äldsta kända skrivna versionen av svenska" och då skrevs med runalfabetet (Sv.wikipedia.org/wiki/Runsvenska, 2013-05-25) för att skapa de nya ersättningsorden. Ska orden kanske till och med ha sitt ursprung i urnordiskan (150-800), en period då runskriften användes, eller ska orden till och med gå att härleda till dess föregående språkstadium, urgermanskans, "det för germanerna gemensamma urspråket (väsentligen känt blott genom språkvetenskaplig konstruktion)" ("Svensk etymologisk ordbok", Elof Hellquist, 1922, s. 1282-1283; Runeberg.org/svetyim/1371.html)? Det urgermanska språket har nämligen inte lämnat några skriftliga belegg efter sig och existerar därför endast som en lingvistisk rekonstruktion.

Att antalet uttrycksmöjligheter i svenskan blir allt färre ju längre tillbaka i tiden vi går är inte svårt att visa. Från runsvenskan har det nämligen hittats omkring 3 000 skrifter bara i Sverige samtidigt som antalet bevarade runinskrifter från den urnordiska perioden inte är fler än ungefär 200. Urgermanskans avsaknad av skriftspråk gjorde, i sin tur, att människorna istället fick använda sig av bildspråk nedtecknat på bildstenar och hållristningar när de ville berätta något ("Urnordiskan och runsvenskan", Carl-Gustav Renmarker, skolarbete i svenska B, Kattegattsgymnasiet, Halmstad, 1999-12-12, <http://www.algonet.se/~fransren/sprhist/runurn.htm>). Detta visar tydligt på problemet med Per-Åke Lindbloms och Språkförsvarets inställning till de anpassade direktlånen, det vill säga att de så långt som möjligt bör ersättas med ord bestående av redan existerande ord i svenskan. Denna inställning till de nya orden i språket skulle nämligen göra svenskan till ett inåt- och tillbakablickande språk, utan den nyansrikedom som språk med inlånade anpassade direktlån uppvisar.

För de anpassade direktlånen gör ju trots allt svenskan nyansrikare. Att motsvarande ord alltså redan finns i språket är inget problem. Fler svenska synonymer berikar och ger oss nya uttrycksmöjligheter. I svaret på fråga 26 i "Vanliga frågor" skriver Språkförsvaret också att viss "inlåning från engelskan [beror] på missriktad snobbism", men att "det förefaller dock märkligt att snobba med ett språk, som 75 procent av svenskarna säger sig förstå..." Ändå är det just detta Per-Åke Lindblom gör, snobbar med engelska, när han skriver "gå i clinch med de anglofila krafterna" (se sista stycket i punkt 3 ovan). För uttrycket "gå i clinch med" kan ju, som sagt, här ersättas med de svenska uttrycken "ta strid med" eller "gå i klinsch med".

I "Vanliga frågor" besvarar Språkförsvaret fråga 26, "Hur ser ni på inlåningen av utländska ord, särskilt engelska, i svenska språket?" (Språkförsvaret.se/sf/index.php?id=20, 2008-12-14) enligt följande:

Ett språk behöver alltid nya ord för nya fenomen, företeelser och saker. Att införliva ord från andra språk är inget problem bara de inte ersätter befintliga, välfungerande uttryck. Införandet av ett främmande ord berikar, om det inte redan finns ett motsvarande uttryck på svenska, eller så blir svenskan en nyans rikare. "Kö" har till exempel lånats från franskan, men fyller en precis roll. "Koncept" på svenska betyder "provisorisk formulering", "utkast" eller "kladd" och inte "begrepp" som på engelska.

Varför bara franskans "queue" skulle kunna lånas in i svenskan som ett anpassat direktlån, det vill säga "kö", men inte "tuff" istället för engelskans "tough" är oklart. De flesta av oss skulle nog tvärtom anse att såväl "kö" som "tuff" och "koncept" berikar och ger svenskan fler nyanser.

Det kan även ifrågasättas om ett uttryck som "science fiction" verkligen är nytt i egentlig mening, då de enskilda beståndsdelarna i det påstått inlånade fasta uttrycket redan finns i svenskan. Orden "fiktio" och "fiktiv" finns enligt Svenska Akademiens ordbok belagda sedan 1781 respektive 1793 (SAOB, spalt F522 (1924), g3.spraakdata.gu.se/saob/). Ordet "vetenskap", i betydelsen "kunskap" och med stavningen "wetenskap", finns belagd sedan i varje fall 1671 (se "gård" [4.a] i SAOB, spalt G1538 (1929), g3.spraakdata.gu.se/saob/). Att genealogi är "En Wetenskap" finns belagt 1793 (se "skyldskapsled" [1] i SAOB, spalt S5543 (1974), g3.spraakdata.gu.se/saob/). Ordet "science fiction" började inte användas i engelskan förrän 1929, även om det faktiskt förekom vid ett enstaka tillfälle redan 1851 (Douglas Harper, 2001-2013, Etymonline.com/index.php?term=science+fiction). Att inte ersätta det oanpassade engelska direktlånet "science fiction" med anpassade lånord som "vetenskapsfiktio" eller "fiktiv, inbillad och påhittad vetenskap" skulle ju innebära att alla fasta sammansättningar av främmande lånord som inte redan finns i svenskan måste lånas in som främmande direktlån, det vill säga i praktiken oanpassade sådana.

Detta skulle öppna för inlåning av fasta uttryck med särskrivning och engelskt s-plural i svenskan. Ett par sådana exempel är "bad boys" och "food junkies" ("Food junkie", Mons Kallentoft, 2013, s. 270). Varför inte Expressen har modet att skriva att Zlatan är en "badboj"

(”Efter bråket i matchen: ’Zlatan är en bad boy’”, Exp 2013-09-29) och att det är ”badbojar” Prinsessan Madeleine har haft för vana att dejta, ”Madeleine har i alla år levererat bad boys till kungajournalistiken” (”The Misfits”, Exp 2013-06-08), går det bara att försöka gissa sig till. Kanske är det så att tidningen är rädd för att de anpassade svenska ordformerna skulle kunna uppfattas som mindre korrekta eller till och med ”löjliga”, vilket Språkförsvarets styrelsemedlemmar alltså också är rädda för att uppfattas som om de skulle välja att föra en kamp mot de engelska ord ”som redan inlemmats i svenskan och som återfinns i alla ordböcker” (för mer om detta, se det första stycket i avsnitt 3 ovan).

Det sistnämnda uttrycket, det vill säga ”food junkies”, kan dessutom redan användas synonymt med anpassade pluralformer som ”matmissbrukare” eller ”gastroknarkare[n]” (”Food junkie”, s. 229). Vidare öppnar detta synsätt upp för ett nytt sätt att se på vad som kan betraktas som nya främmande ord i svenskan, det vill säga ord som alltså kan lånas in utan anpassning. Synsättet bör nämligen innebära att även inlåning av fasta uttryck med engelsk s-plural och dubbel särskrivning är möjlig i svenskan. Pluralformer som ”real estate developer[s]” och ”text book case[s]” blir därför båda svenska (”Food junkie”, s. 228 respektive s. 240), trots att de utan större svårigheter kan ersättas med anpassade ord som ”fastighetsutvecklare” och ”skolboksexempel”.

Per-Åke Lindblom anför vidare i ”Svar till Johan Svensson” (2013-08-27) att han inte ser några ”större problem med begreppslån, som exempelvis översättningslån (*hatkärlek* från tyskan Hassliebe) eller betydelselån, som *huvudvärk* i betydelsen ’problem’”. Dessutom anser han att så kallade ”blandlån [oftast också kan] accepteras, exempelvis *hårspray*, där det ena ledet redan är etablerat i svenskan”. Detta trots att han samtidigt uppger att ”de som förordar direktlån [ofta inbillar sig] att det engelska ordet antingen har en vidare eller en mer precis innebörd än motsvarande svenskt ord”. Ett engelskt ord som ”spray” går alltså bra att använda, trots att det bara är inbillning att tro att det skulle vara bättre än exempelvis det anpassade lånordet ”sprej”. Hur Per-Åke Lindblom kan undgå att inse denna självmotsägelse är inte bara svårt, utan obegripligt.

Till sist försöker Per-Åke Lindblom förklara varför Språkförsvaret ansåg att Stockholms kommun bröt mot språklagen, när den bytte namn på Stockholms näringslivskontor till ”Stockholm Business Region” (”Stockholms stads användning av benämningar som Stockholm – The Capital of Scandinavia m.m.”, Dnr 4013-2009, 2010-02-19, JO.se/PageFiles/879/4013-2009.pdf). Någon större framgång med detta har han dock inte, då han trots allt att inte kan förneka att ”det första ordet onekligen är svenskt och de två andra också återfinns i SAOL”. Per-Åke Lindblom menar däremot att ordet ”region” troligtvis inte skulle ha uttalats ”enligt svenska uttalsregler” och att ”syftet med namnändringen [naturligtvis var] att det nya namnet skulle uppfattas som engelska och låta som engelska”, även om ”det kan betvivlas att de anställda lyckas uttala Stockholm på engelskt vis”.

Oavsett hur Stockholms kommun anser att det nya namnet ska uttalas går det dock att hävda att "business region" är ett etablerat fast uttryck i svenskan på samma sätt som de oanpassade uttrycken "science fiction" (SAOL, 13:e upplagan, 2006), "piece of cake" (BSO, 10:e upplagan, 2010) och "made in" (Främmande ord. Ordbok över lånord i svenskan, 4:e reviderade upplagan, 2008). För varken i Svenska Akademiens ordlista över svenska språket (13:e upplagan, 2006) eller i Bonniers svenska ordbok (10:e upplagan, 2010), som ändå alltså båda påstås beskriva de vanligaste orden i den samtida svenskan, tycks det finnas någon nedre gräns för ordens förekomst i skriven text ("Pomperipossaspråket", 2010-03-31, Detodemokratiskaspraket.se/artikel4.asp):

Svenska ord kan idag definieras som alla ord som förekommer i svenskspråkiga sammanhang. Det tycks inte heller finnas något egentligt krav på en viss frekvens i samtidspråket. SAOL:s "gungstolsmede" ger till exempel inga träffar i Mediearkivet och bara åtta i Google (varav endast två av dessa inte förkommer i lexikaliska källor). BSO:s "showstoppare" ger endast åtta träffar i vardera textdatabas.

En sökning på svenska i Google ger i varje fall i dag 148 000 träffar på 'business region'. Några av träffarna är "Business Region Skåne", "Business Region Göteborg" och "Green Business Region". Varför anser i så fall Per-Åke Lindblom att det är ett problem att "region" skulle kunna uttalas enligt engelska uttalsregler i svenskan är oklart, då han ju inte har något problem med att det engelska ordet "business" gör det:

"Business" uttalas bis´nis enligt SAOL, och är alltså ett oanpassat lånord i svenskan.

7. Vad är det egentligen som är upp- och nervända världen: att påstå att engelska är "svenska" eller att framhålla att de som påstår detta är det verkliga hotet mot svenskan?

Den femte punkten är kort. Per-Åke Lindblom nöjer sig här med att kommentera mitt konstaterande att de falska vännerna i dag anser att hotet mot svenskan kommer utifrån, från främst engelskan, men att sanningen är en helt annan:

Johan Svensson skriver:

"Enligt de falska vännerna kommer idag hotet mot svenskan utifrån. Sanningen är dock en annan. Det verkliga hotet kommer nämligen inifrån, från de falska vänner själva".

Om denna slutsats skriver Per-Åke Lindblom:

Svenska Akademien, Språkrådet och Språkförsvaret utgör alltså svenska språkets huvudfiender. Detta är naturligtvis upp-och-nervända världen. Med tanke på denna inställning är det omöjligt att förstå varför Johan Svensson fortfarande är medlem i Språkförsvaret.

Per-Åke Lindblom återger dock inte mitt konstaterande i sin rätta kontext. I avsnitt 8.1 i "Det svenska språkets falska vänner" (2013-08-13, s. 56-57, Detodemokratiskaspraket.se/artikel16.asp#8.1) skriver jag nämligen:

Enligt de falska vännerna kommer i dag hotet mot svenskan utifrån. Det engelska språkets stora inflytande i svenskan riskerar nämligen att medföra att den påstådda inlåningen av engelska ord och uttryck i språket kommer att öka ytterligare. [...] Sanningen är dock en annan. Det verkliga hotet kommer nämligen inifrån, från de falska vännerna själva. För trots all sin briljans kan de ännu inte hålla de två olika språken, svenskan och engelskan, i huvudet och känna igen vilket av dem som är vilket [...]. Detta medför, i sin tur, att engelskan redan i dag är en delmängd i det svenska språket och därför också svenska. Med vänner som dessa, behöver inte heller svenskan några fiender. För det är väl, ärligt talat, nog illa att språket har sina falska vänner?

Med tanke på Per-Åke Lindbloms syn på den engelska som förekommer i de svenska ordböckerna, det vill säga att detta också är "svenska", som exempelvis de påstått oanpassade engelska lånorden "business" och "feedback" (SAOL, 13:e upplagan, 2006), borde han istället fråga sig varför han fortfarande är styrelsemedlem i Språkförsvaret.

Givetvis hoppas jag att som medlem i Språkförsvaret, liksom AIK Fotbolls ordförande Johan Segui, tids nog kunna vinna kriget "den demokratiska vägen". Så här sade han nämligen efter beskedet om att regeringen hade beslutat att idrottsaktiebolag inte längre ska behöva betala för polisbevakning av matcher från årsskiftet ("Polisnotorna försvinner 2014", SVT Sport 2013-09-10, Svt.se/sport/polisnotorna-forvinner-2014):

Det var på tiden. Vi har förlorat några strider men vann kriget, om man ska använda en metafor. Vi har förlorat i nästan alla juridiska instanser men den demokratiska vägen lyckades till slut.

("AIK sparar miljoner när polisnotan tas bort", SVT Sport 2013-09-10, Svt.se/sport/fotboll/aik-tjanar-miljoner-nar-polisnotan-tas-bort).

8. Kan en symbol utan makt vara ett hot mot demokratin om en annan sådan med makt inte är det och spelar det egentligen någon roll om slutmålet är ett slutfört uppdrag eller ett "mission completed"?

Peter Kadhammar skriver i en krönika i Aftonbladet att "industrin för skitprat har länge varit den enda som expanderar i Sverige" ("Skitpratet utgör nu ett hot mot hela nationen", AB 2013-09-04). För det läggs tydligen stora summor pengar på att producera ord:

Mellan 2005 och 2007 ökade företagens och myndigheternas budgetar för PR och kommunikation från 36 miljarder till 46 miljarder kronor. Rappakaljan ökade i ännu större utsträckning ty informatorerna tävlar mot varandra i att producera "information".

Som ett exempel på detta anger Peter Kadhammar ett utdrag ur skriften "Försvarsmakten i fickformat 2011":

Försvarsmakten arbetar för en hållbar utveckling. Krigsförbanden har relevant bredd, utbildning och utrustning för att möta aktuella utmaningar och hot. ... fokus på ... leverans här-och-nu, men det finns också en beredskap för att möta nya utmaningar. ... vi gör rätt saker på rätt sätt. Olika kompetenser ... tas tillvara. ... var och en känner att de bidrar till helheten.

Peter Kadhammar menar att "klyschorna i försvarets broschyr är ett tecken på att skitpratet nått en kritisk massa" och att det nu utgör "ett hot mot nationen". För när:

*Överbefälhavaren sjukskrev sig: Fanns det verkligen ingen officer som kunde ryta:
- Ge mig några rejäla kanoner och flygplan så släpper jag inte en jävel över bron!*

Tråkigt nog verkar varken Peter Kadhammar eller någon annan vilja uppmärksamma att det samma även gäller de tomma orden om det svenska språket, sådana de formuleras i språklagens förarbeten, i tidningarnas språkspalter, i den politiska retoriken, i den statliga språkvården och i den svenska språkvetenskapen.

När det gäller Språkförsvaret och dess strid mot främst engelskan är den dömd att misslyckas så länge föreningen inte kan skilja vänner från fiender, fortsätter att släppa de oanpassade främmande orden och uttrycken över språkgränsen och välkomna dem in i den svenska språkkroppen bara för att de finns upptagna i den finaste av alla påstått svenska ordböcker, nämligen Svenska Akademiens ordlista över svenska språket.

För det är tyvärr inte bara Svenska Akademien och Språkrådet som svarar med "med skriftliga uppläxningar och personangrepp" när man "blir kritiserad och granskad" ("En stingslig Akademi", Kulturchefsbloggen, SvD 2012-10-17, Blog.svd.se/kulturchefsbloggen/2012/10/17/en-stingslig-akademi/), utan så gör även Språkförsvaret. Styrelsemedlemmen Per-Åke Lindblom tycks i varje fall se det som sin uppgift bemöta sådana "påhopp", det vill säga sakligt grundade invändningar som blottlägger brist på språklig logik och konsekvens, med ord som "trams" och "dravel", utan att bemöta relevanta frågeställningar i sak (för Svenska Akademiens och Språkrådets agerande vid så kallade påhopp, se avsnitten 4.1 respektive 5.8 i "Det svenska språkets falska vänner", 2013-08-13, s. 11 och s. 26-27, Detodemokratiskaspraket.se/artikel16.asp#4.1 och Detodemokratiskaspraket.se/artikel16.asp#5.8).

När det gäller språket i Aftonbladet är det inte särskilt troligt att svenskan ger upphov till särskilt många "high five[s]" ("Plötsligt finns en annan syndbock än regeringen", AB 2013-08-24) på redaktionerna längre. En rubrik som "Silly Season Deadline Day - Live" från Aftonbladets nätupplaga talar i varje fall för motsatsen (AB 2013-09-02), även om man i papperstidningen samma dag nöjer sig med att skriva "Deadline Day: Få pushnyheter hela dagen – i Sportbladets fotbollsapp" på förstasidan sin sportbilaga.

Det kan även vara intressant att ta del av en invändning, som har framförts mot den svenska monarkin, trots att den inte längre har någon reell makt ("Malin Ullgren: Monarkin förblir ett hinder för tanken på ett fullt ut demokratiskt Sverige", DN 2013-09-18):

Klassamhället upphör naturligtvis inte i den stund den förnuftiga Victoria lyfter frågan om sin egen frivilliga abdikation till förmån för republik. Men jag tror i vilket fall att monarkin förblir ett oöverstigligt hinder för att tänka tanken fullt ut – ett annat Sverige, organiserat på demokratiska grunder.

Den svenska monarkin har trots allt styrt vår bild av vad det svenska samhället är under ett årtusende: där har vi symbolens makt över den reella tanken.

För det svenska språkets del innebär detta att det inte kan beskrivas och utvecklas på ett demokratiskt sätt förrän Sveriges riksdag tagit sitt förnuft till fånga och i en oblodig kupp ersatt den Svenska Akademiens språkliga envælde genom sin ordlista över svenska språket med en officiell svenska ordbok, utgiven av en språkvårdande myndighet med uppdrag att en beskriva ett språk som bygger på den svenska allmänhetens uppfattning om vad som är svenska och inte på arton mossiga, grälsjuka och diktaturkramande ledamöters. För det finns nämligen ingenting som tyder på att Svenska Akademien, grundad 1786 av Gustaf III, själv kommer att abdikera frivilligt.

Först när de flesta av orden i "Oxford Advanced Learner's Dictionary", vars 8:e upplaga från 2010 innehåller 184 500 ord, ingår eller har ersatt de flesta av orden i Svenska Akademiens ordlista över svenska språket, som i dag listar ungefär 125 000 ord i den 13:e och senaste upplagan från 2006, och den samtida skriftliga standardsvenskan består av främst oanpassade engelska direktlån är de falska vännernas uppdrag slutfört. Den praktiska tillämpningen av det gemensamma svenska samhällsspråket utgör då en så kallad domänförlust. Avslutningen i Maria Schottenius recension av Mohsin Hamids roman "Den ovillige fundamentalisten" (2013) kan användas för att åskådliggöra vägen fram till detta språkliga slutmål ("Tolv tips för dagens lycksökare", DN 2013-09-12):

Berättelsen börjar komiskt, men växer till en allt svartare karikatyr tills tillämpningen i öst av den missionerande ideologin från väst slutligen är utförd. Mission completed.

Slutfört uppdrag är då nämligen "mission completed" i svenskan och ingenting annat.

Till sist bör det tilläggas att Språkrådet inte anser att engelska lånord är något hot mot svenskan, i varje fall inte så länge det handlar om anpassade sådana. Språkvårdaren Linus Salö säger nämligen följande i Språktidningen nummer 1 från 2011 ("Coola ner! Engelska är okej!", Spraktidningen.se/artiklar/2010/12/coola-ner-engelska-ar-okej):

Enligt Språkrådet bör språksituationen alltså tas på allvar, men att faran är inte att man använder engelska, utan att man inte använder svenska [som i dag inom forskningen, där Linus Salö uppger att "nästan nio av tio avhandlingar skrivs på engelska"]

Hur man inte uttrycker sig på svenska i Sverige, med en språkpolitik som definierar alla ord och uttryck i svenskspråkiga sammanhang som "svenska", förklarar han dock inte. Det mest troliga är att varken Linus Salö eller någon annan på Språkrådet ännu har insett denna uppenbara, men oundvikliga konsekvens av dagens ogenomtänkta och odemokratiska språkpolitik.

För hela det svenska språket kan ju i teorin redan sägas vara en domämförlust eller en förlust av ett helt användningsområde (se även avsnitt 2 ovan), då alla svenska ord och uttryck i det samtida standardspråket redan i dag kan ersättas med motsvarande oanpassade engelska direktlån. Om de ansvariga kan dömas för denna språkutveckling låter jag vara osagt, även om en sådan möjlighet faktiskt har förts fram i en vetenskapskrönika i Dagens Nyheter där riskerna med "bristfällig information" vid en jordbävning jämförs med de som lämnas om kvinnors rökning ("Karin Bojs: Tänk om de ansvariga fick sex års fängelse", DN 2012-10-28):

I Italien har sju högt uppsatta forskare och byråkrater dömts till stränga straff för att de har tonat ned risken för en stor jordbävning. [...]

Det är väldigt svårt att informera allmänheten om risker på ett balanserat sätt. Även en forskare eller byråkrat som är mycket väl påläst och mycket ärlig kan hamna snett. Det ligger i sakens natur att man inte får facit förrän efteråt.

Dessutom har "experter" som uttalar sig offentligt ofta inte full koll på den senaste och bästa forskningen i ämnet. Eller ännu värre – de försöker medvetet tona ned kända risker, stick i stäv med det aktuella forskningsläget. [...]

Tanken svindlar; tänk om alla dessa desinformatörer – med eller utan uppsåt – dömdes till sex års fängelse, miljontals kronor i skadestånd till avlidnas familjer samt livstids avstängning från statlig tjänst.[...]

Att mer än varannan rökare kommer att dö av cigaretterna är mycket lättare att förutsäga än tid och plats för en stor jordbävning.

För det svenska språkets del innebär detta att det är mycket lättare att fastslå att den nuvarande språkpolitiken gör att vi kommer att använda betydligt fler engelska ord och uttryck i framtiden än att förutsäga tid för när det utgör en domämförlust även i praktiken. Platsen är dock densamma: landet som vi i dag kallar för Sverige.

Johan Svensson

Fotnot: Svenska Akademiens ordbok är i skrivande stund endast sökbar till ordet "tyna" på nätet (häfte 373, juli 2009, g3.spraakdata.gu.se/saob/; band 35, 2009, www.saob.se/om/band/). Jag har därför i avsnitt 6 ovan (se stycket om "science fiction") uppgett de tidigaste beläggen för stavningen "wetenskap", som jag själv har kunnat hitta vid sökningar på svenska i Google.